

Viering zondag 24 mei 2020

Inleiding

Deze viering is voorbereid door René Munnik . Ik wens je een goede viering toe.

Motto 'Ik heb uw naam bekendgemaakt'

Openingslied [Dit huis vol mensen](#)

Indien mogelijk ontbranden we een kaars tijdens dit lied

*Dit huis vol mensen -
weet jij wie het zijn?
Ik mag het hopen.
Heb jij ons geteld,
ken jij ons bij name?
Dan ben je de enige.*

Opening

Op deze laatste zondag voor Pinksteren wordt door de katholieke kerk al sedert meer dan vijftig jaar de 'Wereld Communicatiedag' georganiseerd. Die communicatiedag is tijdens het Tweede Vaticaans Concilie ingesteld met als doel: de christelijke/kerkelijke bezinning op de rol van media in de [samenleving](#). Aanvankelijk ging dat over de drukpers, film, radio en TV, maar tegenwoordig betreft het vooral digitale media. De vraag daarachter is: hoe kunnen hedendaagse technische middelen voor communicatie ook

middelen voor communio – gemeenschap – zijn? Die vraag is buitengewoon actueel in de huidige Corona-tijd waarin het internet een hygiënische nabijheid-op-afstand realiseert, en daarom een geweldige opgang meemaakt. Zo ook bij ons.

Maar liturgisch is deze zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren vooral een ‘tussentijd’. Volgens de verhalen heeft Jezus zojuist zijn leerlingen, vrienden en familie verlaten. En die laatsten gaan terug naar huis om te bidden en te wachten op wat komen gaat. Ze weten niet wat er zal gaan gebeuren. Pas na tien dagen zal het Pinksteren zijn... na tien dagen wachten en bidden, zo zegt de liturgische traditie, wordt hun de Geest geschonken en zullen zij een begeesterde gemeenschap worden. Dat is het begin van de kerk. Deze zondag staat in het teken van het afscheid van de ene mens Jezus, en van de aankomst van Gods geest die alle mensen nieuw maakt.

Gezongen gebed bij opening van de woorddienst [Herschep ons hart](#)

*Herschep ons hart
heradem ons verstand
dat wij elkaar behoeden en doen leven.
Maak ons tot uw gemeente.
Wees de stem die ons geweten wekt.
Verberg U niet,
verberg U niet.*

Stilte voor persoonlijk gebed

1e lezing (Handelingen 1,12-14)

Na Jezus' hemelvaart keerden de apostelen van de Olijfberg terug naar Jeruzalem. Deze berg ligt vlak bij de stad op een sabbatsreis afstand. Toen ze daar waren aangekomen, gingen zij naar het bovenvertrek waar ze verblijf hielden: Petrus en Johannes, Jakobus en Andreas, Filippus en Tomas, Bartolomeüs en Matteüs, Jakobus, zoon van Alfeüs, en Simon de IJveraar en Judas, de broer van Jakobus. Vurig en eensgezind wijdden ze zich aan het gebed, samen met de vrouwen en met Maria, de moeder van Jezus, en met zijn broers.

Tussenzang: het [‘gebed van de leerlingen’](#)

*Dit ene heb ik jou gevraagd:
dat ik mag zijn met jou.
Dit ene heb ik jou gevraagd:*

dat ik mag zijn met jou.

Als jij mijn licht bent

vrees ik niemand –

als jij mijn rots bent

sta ik sterk.

Dit ene heb ik jou gevraagd:

dat ik mag zijn van jou.

Dit ene heb ik jou gevraagd:

dat ik mag zijn van jou.

2e lezing Johannes 17,1-11a

Jezus sloeg zijn ogen op naar de hemel en zei:

“Vader, nu is de tijd gekomen. Toon nu de grootheid van uw Zoon, dan zal de Zoon uw grootheid tonen. Hij heeft van u macht over alle mensen ontvangen, de macht om iedereen die u hem hebt gegeven het eeuwige leven te schenken. Het eeuwige leven, dat is dat zij u kennen, de enige ware God, en hem die u hebt gezonden, Jezus Christus. Ik heb op aarde uw grootheid getoond door het werk te volbrengen dat u mij opgedragen hebt. Vader, verhef mij tot uw majesteit, tot de grootheid die ik bij u had voordat de wereld bestond.

Ik heb aan de mensen die u mij uit de wereld gegeven hebt uw naam bekendgemaakt. Zij waren van u, maar u hebt hen aan mij gegeven. Ze hebben uw woord bewaard, en nu begrijpen ze dat alles wat u mij gegeven hebt, van u komt. Want ik heb de woorden die ik van u ontvangen heb aan hen doorgegeven, zij hebben ze aanvaard en nu weten ze echt dat ik van u gekomen ben, en ze geloven dat u mij hebt gezonden. Ik bid voor hen. Ik bid niet voor de wereld, maar voor de mensen die u mij hebt gegeven, omdat zij van u zijn – alles wat van mij is, is van u, en alles wat van u is, is van mij – en omdat in hen mijn grootheid zichtbaar geworden is. Ik ben al niet meer in de wereld, ik ga naar u toe, maar zij blijven wel in de wereld.”

Muziek

[Claude Debussy Reflets dans l'eau](#)

Overweging

Zoals ik je al schreef bij de opening; de lezingen van vandaag bewegen zich op een scharniermoment: het tijdsgewricht tussen Hemelvaart en Pinksteren... een tijd van zowel afscheid als afwachting. Dat afscheid komt vooral aan de orde in de eerste lezing. Daar staat maar weinig in. Er wordt je alleen maar meegedeeld dat de twaalf apostelen na Jezus' hemelvaart terugkeerden naar

het vertrek waar ze verblijf hielden en zich vurig en eensgezind wijdden aan het gebed, samen met de moeder en broers van Jezus.

In de tweede lezing wordt ook vurig gebeden. Sterker nog, die hele lezing bestaat alleen maar uit een gebed. Nu niet van de leerlingen, maar van Jezus zelf die bidt voor zijn leerlingen. Chronologisch klopt het allemaal niet zo, want de eerste lezing speelt zich af na Hemelvaart, terwijl de tweede plaats heeft nog vóór Jezus' gevangenneming – zeg, vlak voor Goede Vrijdag. Maar thematisch sluiten ze wel op elkaar aan. Want wanneer Jezus aan het einde van dat gebed zegt: “Ik ben al niet meer in de wereld, ik ga naar u toe, maar zij blijven wel in de wereld” (Joh. 17,11), dan drukt hij uit wat de leerlingen in de eerste lezing moeten hebben gevoeld.

Tegenover de karige inhoud van de eerste lezing steekt de tweede nogal af. Die laatste is namelijk erg ingewikkeld, weerbarstig en duister, vind je niet? Ik haal er slechts één zin uit, anders wordt het me te moeilijk.

Ik heb aan de mensen (...) uw naam bekendgemaakt. (Joh. 17,6)

De naam van de Ene... dat is binnen het jodendom een belangrijk thema. Die naam spreek je niet uit. Die is onuitsprekelijk. Je vindt die naam in het boek Exodus (Ex. 3, 13-14) waar hij aan Mozes bij de braamstruik geopenbaard wordt... die naam schrijven we als JHWH en betekent letterlijk zo iets als ‘Ik zal er zijn’. Maar vrome joden spreken die naam nooit uit. In plaats daarvan omschrijven ze die en zeggen ze Adonai (‘de Heer’) of Ha Shem (‘de Naam’), zoals ook de meeste bijbelvertalingen doen. En wij spreken in de Ekklesia Tilburg over de ‘Ene’. Ook dat is geen naam maar eerder een aanduiding waarmee je wil zeggen: “daar, in die richting ligt de bron van mijn bestaan, het antwoord op mijn verlangen, het licht op mijn pad.”

Waarom mag je die naam niet uitspreken? Dat heeft alles te maken met de religieuze betekenis van een naam. Een naam... dat is niet enkel een klank waarmee we naar een persoon verwijzen zoals het woord ‘Eiffeltoren’ verwijst naar dat gietijzeren ding in Parijs dat zo heet. Nee, iemands naam is vervlochten met het wezen van degene die die naam bezit. Vandaar dat niemand een nummer wil zijn, en dat jij persoonlijk wordt aangesproken wanneer je bij je eigen naam genoemd wordt... vandaar ook dat jij tot in de bodem van je ziel kunt worden gekwetst wanneer je naam door het slijk wordt gehaald of belachelijk wordt gemaakt. Wordt jouw naam genoemd dan word jij geraakt.

Als je de naam van iemand kent, dan heb je toegang tot het wezen van die ander. Je kunt die andere dan eren, de hemel in prijzen, identificeren,

verachten, beledigen, verdacht maken, inkaderen, framen. Het verbod om de naam van de Ene te noemen komt neer op het verbod om de Ene binnen je eigen denkraam of levensproject in te passen... dus naar je hand te zetten door die te benoemen en daar 'maatwerk' van te maken. Ieder gebruik van die naam is ijdel en komt neer op een ontheiliging van het heilige. Dat verbod heeft dezelfde reden als het verbod om beelden te maken van de Ene. Zowel in het noemen van de naam als in het maken van een beeld doe je een poging om de Ene in te palmen of in de greep te krijgen. Maar de Ene laat zich niet vangen in het beeld dat jij en ik daarbij maken... de Ene ontwijkt altijd de naam waarmee we dat beeld aanroepen. Daarom mag die naam niet genoemd worden

Er is een heel oude traditie in het christendom omtrent de zeer vele namen van God. Daarin worden wel namen genoemd, maar er wordt meteen bij verteld dat die namen eigenlijk te groot voor ons zijn... dat we eigenlijk niet weten wat we zeggen wanneer we die namen in de mond nemen. Zulke namen voor God zijn bijvoorbeeld: 'Liefde', of 'Waarheid', of 'Goedheid', of 'Schoonheid', 'Gerechtigheid', 'Vrijheid', 'Licht'. Wij kennen die woorden, we gebruiken ze vaak en we voelen min of meer wel aan wat we daarmee bedoelen. Het zijn ook belangrijke woorden; we kunnen niet zonder ze want ze geven richting aan ons bestaan. Maar het zijn ook riskante woorden, want ze ontgaan ons keer op keer en we weten eigenlijk niet wat we bedoelen wanneer we ze bezigen. Nog nooit is er een sluitende definitie van die woorden gegeven, en keer op keer verslikken we ons erin.

We verslikken ons erin wanneer we in naam van gerechtigheid in onrecht verzanden...

We verslikken ons erin wanneer we in naam van de waarheid op een dwaalspoor verloren lopen...

We verslikken ons erin wanneer we uit vrije wil en in naam van de vrijheid onszelf ketenen aan een systeem dat onze vrijheid beknot...

We verslikken ons erin wanneer we in naam van de liefde gaan haten.

Het is naïef om te denken dat wij zeggenschap hebben over waarheid, over de vrijheid, over de liefde...

Toch kunnen we niet zonder deze namen van God, maar telkens weer verslikken we ons erin.

En dan zegt Jezus: Ik heb aan de mensen (...) uw naam bekendgemaakt. (Joh. 17,6)

Hoe dan? Welke naam dan?

Hij heeft die naam niet genoemd met enkel een woord zoals die te kennen werd gegeven aan Mozes bij de braamstruik in het Exodusverhaal (Ex. 3, 13-14). Nee, hij heeft die naam laten zien met een daad waarmee hij zichzelf het kruis op de hals haalde. Die daad was zijn eigen leven dat wij kennen als het 'vleesgeworden woord'. En die daad waarmee hij Gods naam bekend maakte, wordt misschien het beste samengevat met zijn eigen woorden.

“Ik heb jullie liefgehad, zoals de Vader mij heeft liefgehad. Blijf in mijn liefde.”
(Joh. 15,9)

Gods naam is een liefdesverklaring van Godswegen aan jou en mij. Dat houdt voor mensen – ‘beelden van God’ die we zijn – óók de opdracht in om zelf lief te hebben (Joh. 15, 12 en 17). Maar we moeten ons die opdracht niet te gemakkelijk toe-eigenen door onszelf wijs te maken dat we de wereld kunnen redden met onze liefde. Trouwens... wees eerlijk!... hoe ver reikt jou en mijn liefde eigenlijk? Nee, de werkelijke opdracht luidt niet ‘Heb lief!’, maar ‘Blijf in mijn liefde!’. Met andere woorden: doe – kome wat komt – je stinkende best om beminnelijk te worden voor een liefde van Godswegen waarin jij en ik ons hoe dan ook zouden verslikken. En doe dat samen.

Lied   [Onze hulp in de naam van de Heer](#)

*Onze hulp in de naam van de Heer
die hemel en aarde gemaakt heeft
Die trouw blijft tot in eeuwigheid
en nooit laat varen het werk van zijn handen*

*Wend uw ogen naar mij, kom haastig mij helpen.
Richt uw ogen op mij dit uur, kom haastig mij helpen.*

*Zie in duisternis uw ontelbare mensen.
Zie hun goede wil, hun wanhoop, onmacht, schuld
Zie allen die leven op aarde, nietig, onzeker
En zien ons hier, dit huis vol mensen*

Kyrie Eleison

Voorbeden   [Ik zal er zijn](#)

Alle denkbare en ondenkbare levende zielen bevelen wij U aan.

*Gij hebt U toch beschikbaar gesteld,
wij mochten U roepen, hebt Gij gezegd,
'Ik zal er zijn' was uw naam.*

*Verstaat Gij ons nu wij U roepen,
ziet Gij door onze gezichten heen
tot in onze duistere verdeelde ziel?
Wij zijn de mens die Gij gemaakt hebt.*

*Gij die gezegd hebt 'Troost mijn volk',
voor hen die eenzaam tegen de grond gaan,
voor hen die niets meer hebben dan ongeluk,
is er geen troost, geen woord dat redt.
Zijt Gij de vriend die hen omhooghaalt?*

*Hoor allen die om vrede roepen als om een onbestaanbaar geluk,
Hoor het bloed dat roept uit de aarde dat het vergeefs is vergoten.
Hoor hen die sprakeloos zijn, monddood, gemarteld, waar ter wereld niet.*

*En de doden, vergaan in de aarde, verstrooid op de wind, voorgoed
onvindbaar,
en allen die weg zijn gegaan zonder groet –
Wat heeft met hen gedaan
Hij die nooit varen laat het werk van zijn handen?*

*Gij die in den beginne hebt geroepen
Licht, en de duisternis vluchtte,
Dag, en de nacht kromp ineem,
Mensen, en uit het onbestaanbare werden wij mensen.*

*Gij die zin gegeven hebt aan ons bestaan,
Gij die ons hart verwarmd hebt,
grondvest opnieuw dit huis vol mensen, deze aarde.*

*Tot vrede strekke ons uw naam
Ik zal er zijn.*

Zegenwens

Ik weet niet in hoeverre deze viering op de Wereld Communicatiedag in staat is geweest om via de internet-communicatie bij te dragen aan de communio, dus aan de gemeenschapszin binnen onze Ekklesia. Ik hoop het. Tijdens het schrijven van de overweging en deels bij de keuze van de liederen brandde ik een kaars. Misschien brandt er bij jou nu ook een... en wellicht hebben die gezamenlijke kaarsvlammen in woonkamers méér bijgedragen dan met technische middelen mogelijk is.

Hoe dan ook, wij hebben nood aan zegen op onze weg naar Pinksteren.

Moge daarom de Ene ons zegenen, vruchtbaar maken, opdat

onze ogen zien,

onze oren horen

onze handen doen wat moet gedaan

onze voeten gaan waar heil is

en onze mond van vrede spreekt.

Amen.

Slotlied [Lied van de vijftig dagen](#)

*Dat hij verrezen is ten derde dage
vroeg in de morgen, donker was het nog;
Jezus van Nazaret die werd gekruisigd,
wat zoekt gij hem te midden van de doden –*

*dat hij door dichte deuren binnenkwam...
gezegend die niet zien en toch geloven;
dat hij hen veertig dagen lang verscheen
en met hen at ten teken dat hij leefde –*

*dat hij vanaf de berg ten hemel voer,
dat toen de Vijftigste gekomen was
zijn leerlingen rondom één tafel waren
en plotseling geschiedde uit de hemel –*

*zoals aan Mozes in een storm van vuur
werden die dag de tien volkomen woorden
in alle talen te verstaan gegeven
aan alle volkeren onder de hemel –*

*deze en nog veel andere verhalen
doen over hem de ronde, waar of niet.
Zouden zij alle opgeschreven zijn*

de wereld was te klein voor zoveel boeken.

*Meer dan verhalen bleef er van hem over,
nog: mensen die hem nooit hebben gezien
maar werden aangeraakt door zijn verschijning
en hem aanvaarden als hun groot verhaal.*

*Zijn woorden over liefde bleven over.
En mensen die naar deze woorden leven.
Kom, Geest, vernieuw het aangezicht der aarde,
wek onze kracht, vuur onze hartstocht aan.*